

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ **ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ:

Μαρίνα Βαρδαλαχάκη

Θέμα πτυχιακής εργασίας:

**«Εναλλακτικές μορφές τουρισμού σε νησιωτικές
περιοχές»**

**Επιβλέπων καθηγητής: Μακρυγιωργάκης
Μάριος**

Ιανουάριος 2020

Εναλλακτικές μορφές τουρισμού σε νησιωτικές περιοχές

Copyright 2020 © Βαρδαλαχάκη Μαρίνα Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved. Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου και δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος. Εικόνα εξωφύλλου: Πηγή <http://www.meganisitimes.gr/2011/09/20/%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CF%81%CE%AC/>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή του Τμήματος κ.
Μακρυγιωργάκη Μάριο για την πολύτιμη συνεισφορά του ως προς την
εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	7
ABSTRACT	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΈΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.2.: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΓΟΡΑ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.: ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.2: ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.3.: ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.4.: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.5.: ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.6: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.7.: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.8.: ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.9.: ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.3.: ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2014-2018.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.1.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.2.: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.3.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.4.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.5.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ	50
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	52
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	53

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βασικός σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας, είναι να αναδειχθούν οι εναλλακτικοί τρόποι με τους οποίους δύναται κάποιος επισκέπτης στην χώρα μας να πραγματοποιήσει τις διακοπές του και τα μέσα με τα οποία μπορεί να το επιτύχει. Επιπρόσθετα, στην παρούσα πτυχιακή εργασία αναφέρονται οι προορισμοί, καθώς και τα είδη του τουρισμού ως προς την μαζικότητα. Ακολούθως, αναγράφονται βασικές έννοιες του τουρισμού και βασικά στατιστικά στοιχεία τα οποία αποτυπώνονται στην συνέχεια του συγγράμματος.

ABSTRACT

The main purpose of this research work is to highlight the alternative ways in which a visitor to our country has the chance to spend his vacation and the means by which he can achieve it. In addition, this thesis is referred the destinations as well as types of tourism in terms of mass. Following are the main meanings of tourism and basic statistics which are illustrated below.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα ερευνητική εργασία γίνεται αντιληπτό το εύρος των δραστηριοτήτων στο οποίο ο ξένος επισκέπτης εν δυνάμει μπορεί να χρησιμοποιήσει κατά την περίοδο παραμονής του στην χώρα μας, όπως επίσης και το ευρύ φάσμα επιλογής μεταξύ των τουριστικών προορισμών στην ελληνική επικράτεια και κυρίως στις Νησιωτικές περιοχές. Επί της ουσίας, αναγράφονται όλοι οι τρόποι και όλες οι μορφές του τουρισμού ως προς τον τρόπο διασκέδασης και διαμονής.

Στην 1^η ενότητα αναγράφονται βασικές έννοιες γύρω από τον τουρισμό και ειδικότερα στον εναλλακτικό τουρισμό, καθώς επίσης και μια συνοπτική ιστορική αναδρομή του τουρισμού από αρχαιότατων χρόνων έως και την σύγχρονη εποχή στην οποία ζούμε.

Στην 2^η ενότητα υπάρχουν κάποια βασικά στατιστικά στοιχεία που αφορούν τον τουρισμό και γενικότερα την πορεία του κλάδου την τελευταία δεκαετία.

Στην 3^η ενότητα αναγράφονται οι μορφές του τουρισμού ως προς την μαζικοποίηση και ως προς την διασκέδαση και ψυχαγωγία.

Στις επόμενες ενότητες αναγράφονται τα συμπεράσματα και η βιβλιογραφία της παρούσας ερευνητικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°: ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΈΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται κάποιες βασικές έννοιες γύρω από τον τουρισμό και ειδικότερα για τον εναλλακτικό τουρισμό. Πραγματοποιείται μια ιστορική αναδρομή γύρω από την εξέλιξη του Τουρισμού με την πάροδο του χρόνου. Επίσης γίνεται μια ανάλυση των κυριότερων μορφών τουρισμού ανάλογα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά όπως αναφέρονται στις παρακάτω υποενότητες του παρόντος κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.1.: ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με τον Σ. Βαρβαρέσος (2000) σ. 26, αναφέρεται ότι «η λέξη τουρισμός προέρχεται από την γαλλική λέξη “Tour” και την αγγλική “Touring”, που σημαίνουν γύρος και περιήγηση αντίστοιχα. Και οι δυο λέξεις προέρχονται από την λατινική λέξη “Tornus”». Επιπρόσθετα, κατά τον «J. Medecin **Τουρισμός** είναι μία δραστηριότητα ευκαιρίας η οποία συνίσταται στο να παραμένει κάποιος μακριά από τον τόπο της μόνιμου διαμονής του, για λόγους διασκέδασης, ανάπαυσης, εμπλουτισμού της εμπειρίας του, ανύψωσης του μορφωτικού του επιπέδου, από την παρουσία νέων μορφών της ανθρωπίνης δράσης και από τις εικόνες μιας άγνωστης φύσης».

Επίσης κατά τον Ακρίβο – Σαλεσιώτη (2007) σ.10 μια άλλη προσέγγιση της έννοιας του τουρισμού αποτυπώνεται ως εξής» «ο Τουρισμός θα μπορούσε να περιλαμβάνει τις δραστηριότητες των ανθρώπων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε προορισμούς και περιοχές άλλες εκτός από αυτές που αποτελούν το συνηθισμένο περιβάλλον τους π.χ. (τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους) και για χρονικό διάστημα που δεν ξεπερνά τον ένα χρόνο (χωρίς διακοπές), με σκοπό την αναψυχή και την ικανοποίηση των επαγγελματικών τους αναγκών».

Αξιοσημείωτο αναφοράς δε αποτελεί μια ερμηνεία της έννοιας και της σημασίας του εναλλακτικού τουρισμού. Ένας ακριβής και περιεκτικός ορισμός θα ήταν κατά τον Κομίλη (2001) ότι «είναι γενικός όρος που αναφέρεται σε μορφές τουρισμού εκτός του μαζικού, οι οποίες επιδιώκουν την αποφυγή αρνητικών και την δημιουργία θετικών κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων».

Κατά τον Σ. Βαρβαρέσος (2000) σ. 26, «τουρίστας είναι το άτομο που πραγματοποιεί μια μετακίνηση, για οποιαδήποτε αιτία, πέραν του συνήθους περιβάλλοντος του και το οποίο χρησιμοποιεί το χρόνο της σχολής του για την ικανοποίηση της περιέργειας του, σε όλες τις μορφές της, καθώς και της ανάγκης του για ανάπαυση και ψυχαγωγία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.2.: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΓΟΡΑ

Σύμφωνα με τον Ακρίβο – Σαλεσιώτη (2007) , για την Ελλάδα η έννοια του τουρισμού ξεκινάει από την προ Χριστού εποχή και συγκεκριμένα από την διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων. Οι Ολυμπιακοί αγώνες λάμβαναν χώρα προς τιμήν των Ολύμπιων θεών. Για την εποχή αυτή η έννοια του τουρίστα ή αλλιώς του ξένου επισκέπτη σήμαινε για τους θεούς ως μία ιερή προσωπικότητα και προστατευόταν από τους θεούς.

Η έννοια και η σημασία της φιλοξενίας αποτυπωνόταν ως χαρακτηρισμός των αρχαίων Ελλήνων για την εποχή αυτή δείχνοντας σεβασμό και περιποίηση των Ολύμπιων θεών προς στους ξένους επισκέπτες. Έπειτα δημιούργησαν οικήματα με την ονομασία «Πρυτανείο» για την κάλυψη αναγκών εκπροσώπων των κρατών που συμμετείχαν στους αγώνες.

Επιπρόσθετα, στην Βυζαντινή εποχή το ελληνικό κράτος αποκτά σημαντική ανάπτυξη λόγω του διωγμού των Χριστιανών. Η φιλοξενία και η περίθαλψη τους λαμβάνει χώρα στους ξενώνες της βασιλείας και του Σαμψών και απευθυνόταν σε διακεκριμένα άτομα. Επιπλέον, κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας υπήρχαν τα Χάνια ως χώρος προσωρινής σίτισης και διαμονής.

Μετά το πέρας της ελληνικής επαναστάσεως δημιουργούνται από τον Βασιλιά Όθωνα το ξενοδοχείο Λονδίνο στο Ναύπλιο και το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία στην Αθήνα και συγκεκριμένα στην πλατεία Συντάγματος το οποίο λειτουργεί έως σήμερα.

Κατά την περίοδο του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, η τουριστική κίνηση στην διεθνή αγορά αυξάνεται με γοργούς ρυθμούς, με εξαίρεση της περιόδους των Α' και Β' παγκόσμιο πόλεμο.

Αποτελούν αξιοσημείωτο αναφοράς οι παράγοντες αυτοί που οδήγησαν την αύξηση αυτή όπως αναφέρονται παρακάτω:

1. Οι αυξημένες ροές μεταναστών προς βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου.
2. Η βελτίωση των υποδομών για τις μεταφορές με έμφαση στην ασφάλεια των επιβατών.
3. Απλούστευση διαδικασιών προς έξοδο από την χώρα για έκδοση διαβατηρίου.
4. Η πληροφόρηση των ανθρώπων για τις δυνατότητες που έχουν να ταξιδέψουν στους τουριστικούς προορισμούς και αυτό λειτούργησε ως μέσον παρακίνησής τους.
5. Η γενικότερη πολιτική σταθερότητα μέσω διακρατικών συμφωνιών πάνω σε οικονομικά, τεχνολογικά και κοινωνικά ζητήματα.

6. Η διεύρυνση και η βελτίωση των μέσων μεταφοράς λειτούργησε ως κίνητρο για ταξίδια με λιγότερη ταλαιπωρία για τους επιβάτες.

Στο ενδιάμεσο μεταξύ Α' και Β' παγκοσμίου πολέμου, οι βασικότερες χώρες υποδοχής ξένων επισκεπτών ήταν η Γαλλία, η Αγγλία και η Γερμανία. Δημιουργήθηκαν δε οι προϋποθέσεις φιλοξενίας, προβολής και ένας οργανωμένος συντονισμός ενεργειών με σκοπό την προσέλκυση ξένων επισκεπτών με εστίαση στα δημοφιλή αξιοθέατα και θέρετρα.

Με την πάροδο του Β' παγκοσμίου πολέμου αναγνωρίζεται η τάση των ανθρώπων για διασκέδαση έπειτα των συνεπειών του πολέμου. Αναζητούνται προορισμοί με μεγαλύτερη ηλιοφάνεια όπως η Ελλάδα. Επίσης, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για να ταξιδέψουν με κράτηση μέσω ταξιδιωτικών πρακτορείων. Η συνεχής βελτίωση της τεχνολογίας συνεπάγεται με τον εκσυγχρονισμό και την άνοδο του επιπέδου ασφάλειας των επιβατών για όλα τα μέσα μεταφοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°: ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι τύποι και οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού, καθώς και μια ορθή κατηγοριοποίηση των ειδών τουρισμού ανά είδος και δραστηριότητα. Στην τελευταία ενότητα αναλύονται οι θετικές και οι αρνητικές επιπτώσεις από τον τουρισμό στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.1.: ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Κατά τον Βαρβαρέσο (2000), τα κίνητρα τα οποία ωθούν ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων να μετακινηθούν προς το εσωτερικό ή το εξωτερικό μίας χώρας κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το είδος και τον σκοπό της μετακίνησής τους. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι ακόλουθες:

A) Τουρισμός αναψυχής

Η κατηγορία αυτή είναι η σημαντικότερη, από άποψη μεγέθους στο σύνολο της τουριστικής αγοράς, ποικιλίας μορφών και τέλος από άποψη αναγκών σε πόρους και υπηρεσίες που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση των τουριστών. Διακρίνεται σε ένα μεγάλο αριθμό επιμέρους κατηγοριών τουρισμού οι οποίοι είναι:

1. Τουρισμός αναζωογόνησης και ανάπαυσης
2. Πολιτιστικός Τουρισμός
3. Αθλητικός τουρισμός
4. Γαστρονομικός τουρισμός
5. Κυνηγετικός τουρισμός
6. Οικογενειακές επισκέψεις
7. Θρησκευτικός τουρισμός
8. Τουρισμός των Φεστιβάλ

B) Επαγγελματικός Τουρισμός

Σύμφωνα τον Βαρβαρέσο (2000), «αυτός ο τύπος τουρισμού περιλαμβάνει όλες εκείνες τις κατηγορίες ατόμων που μετακινούνται κυρίως για επαγγελματικούς λόγους». Διακρίνουμε τις παρακάτω ομάδες:

1. Επιστημονικός Τουρισμός
2. Συνεδριακός Τουρισμός
3. Τεχνικός Τουρισμός
4. Τουρισμός εκθέσεων

5. Τουρισμός σεμιναρίων

Γ) Τουρισμός υγείας

Κατά τον Βαρβαρέσο (2000) , «αυτός ο τύπος τουρισμού αφορά όλα τα άτομα που μετακινούνται για λόγους θεραπείας , αναζωογόνησης, υγιεινής διαβίωσης σε χωρικά οριοθετημένες και άρτια οργανωμένες εγκαταστάσεις».

Οι κατηγορίες αυτές είναι οι παρακάτω:

1. Τουρισμός ανάπαυσης
2. Ιαματικός – Θεραπευτικός Τουρισμός
3. Τουρισμός υγιεινής και φυσικής διαβίωσης
4. Τουρισμός θαλασσοθεραπείας
5. Τουρισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες

Επίσης, οι τύποι του τουρισμού εντάσσονται σε άλλες υποδεέστερες κατηγορίες ανάλογα με το μεταφορικό μέσο, τον προορισμό, το μέγεθος της ομάδας, την διάρκεια, το τουριστικό κατάλυμα, την ηλικία και τον προϋπολογισμό των διακοπών.

Πιο συγκεκριμένα η διάκριση ως προς το μεταφορικό μέσο περιλαμβάνει τα εξής:

1. Αεροπορικός Τουρισμός
2. Σιδηροδρομικός Τουρισμός
3. Ατμοπλοϊκός Τουρισμός
4. Αυτοκινητικός Τουρισμός
5. Ιπποτουρισμός
6. Ποδηλατικός Τουρισμός
7. Περιπατητικός Τουρισμός
8. Παραποτάμιος Τουρισμός

Άλλη μία διάκριση του τουρισμού προκύπτει από τον προορισμό που επιλέγει ο επισκέπτης ή ομάδα επισκεπτών δηλαδή περιλαμβάνει τις παρακάτω κατηγορίες:

1. Παραθαλάσσιος Τουρισμός
2. Παραλίμνιος Τουρισμός
3. Ορεινός Τουρισμός
4. Τουρισμός Υπαίθρου
5. Τουρισμός πόλεων
6. Εσωτερικός Τουρισμός
7. Διεθνής Τουρισμός

Άλλη μία διάκριση του τουρισμού προκύπτει από το μέγεθος της ομάδας όπου περιλαμβάνει τον Μαζικό και τον Ατομικό τουρισμό.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (<http://www.opengov.gr/minenv/?p=5148,ανάκτηση> 11/2/2019) αναγράφεται το εξής: «μαζικός ορίζεται ο τουρισμός, που πληροί σωρευτικά τα εξής:

1. Απευθύνεται στο ευρύ τουριστικό κοινό
2. Διαμορφώνεται και διεκπεραιώνεται με οργανωμένο τρόπο από τουριστικούς φορείς και επιχειρήσεις
3. Συνδέεται με τις εκάστοτε κυρίαρχες μορφές του».

Αναφορικά με τον μαζικό τουρισμό, δίδεται άλλη μια ερμηνεία κατά τον Βαρβαρέσο (2000), όπου αναφέρει ότι «ο Μαζικός Τουρισμός χαρακτηρίζεται από την ομαδική συμμετοχή των τουριστών στις διάφορες φάσεις της τουριστικής δραστηριότητας. Ο χαρακτήρας του μαζικού τουρισμού οφείλεται στον τρόπο οργάνωσης του ταξιδιού, καθώς και στον επιλεγμένο τόπο διακοπών».

- i. Αντιθέτως, με τον Ατομικό Τουρισμό « χαρακτηρίζεται από την ανεξάρτητη και την ατομική οργάνωση του ταξιδιού. Αντιτίθεται στον μαζικό τουρισμό και ερμηνεύεται από τον τύπο τουρισμού και το προφίλ του τόπου υποδοχής».
- ii. Μια βασική διαφορά μεταξύ ατομικού και μαζικού τουρισμού προκύπτει από το γεγονός ότι στον ατομικό τουρισμό μπορεί κάποιος να πραγματοποιήσει τις διακοπές του μέσω ενός ταξιδιωτικού πρακτορείου, δημιουργώντας ένα οργανωμένο τουρισμό.

Άλλη μία κατηγοριοποίηση του τουρισμού είναι ως προς την διάρκεια:

1. Τουρισμός παραμονής
2. Περαιστικός Τουρισμός
3. Τουρισμός weekend

Ως προς την κατάκλιση, η κατηγοριοποίηση του τουρισμού είναι η εξής:

1. Τουρισμός ξενοδοχείου
2. Τουρισμός Πανδοχείου
3. Τουρισμός Bungalow και διαμερισμάτων
4. Τουρισμός camping
5. Τουρισμός σε οργανωμένα τουριστικά χωριά
6. Τουρισμός ενοικιαζόμενων δωματίων
7. Τουρισμός σε γιοτ ή κρουαζιερόπλοια
8. Τουρισμός δεύτερης κατοικίας

Σύμφωνα με την ηλικία:

1. Τουρισμός νέων
2. Τουρισμός της τρίτης ηλικίας

Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό των διακοπών:

1. Τουρισμός πολυτελείας
2. Κοινωνικός Τουρισμός

Κατά τον Βαρβαρέσο (2000),μία βασική διάκριση των τουριστών είναι οι παρακάτω:

1. Τους νέους
2. Τους μεσήλικες
3. Και της τρίτης ηλικίας

Ως προς τα κίνητρα των τουριστών σχετικά με την επίσκεψη τους σε μία ξένη χώρα, προκύπτει άλλη μία διάκριση. Τα κίνητρα τα οποία προκύπτουν είναι:

1. Διακοπές
2. Ανάπαυση
3. Υγεία
4. Θεραπεία
5. Σπουδές και σπορ
6. Επαγγελματικές υποθέσεις
7. Οικογενειακοί λόγοι
8. Συνέδρια

Η βασική διαφορά τουρίστα και εκδρομέα είναι ότι ο τουρίστας παραμένει στον προορισμό του πάνω από 24 ώρες ενώ ο εκδρομέας παραμένει λιγότερο από 24 ώρες στον προορισμό του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.: ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.2: ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο οικότουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού η οποία συνδέεται με διάφορες μορφές τουριστικής δραστηριότητας στη φύση («τουρισμός φύσης» ή «φυσιολατρικός τουρισμός»). Αναπτύσσεται σε οικολογικά αξιόλογες και επί το πλείστον περιοχές θεσμοθετημένης περιβαλλοντικής προστασίας (π.χ. περιοχές Natura) και εμπεριέχει δραστηριότητες που μπορεί να έχουν επιστημονικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα (πχ. τουρισμός παρατήρησης των οικοσυστημάτων <http://altertourism.gr/morfes-tourismou/oikotourismos> (ανάκτηση 19/08/2019))

➤ Τύποι των Οικότουριστών:

Διακρίνονται και προσδιορίζονται συνήθως ανάλογα με τις γνώσεις, τα ενδιαφέροντα και τις δραστηριότητες που ασκούν. Κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες σε σχέση με ορισμένα χαρακτηριστικά:

1. Δραστήριοι ή τραχείς (rough), που επιδιώκουν δραστηριότητες άθλησης, κυρίως έντονες ή περιπετειώδεις και επικίνδυνου τύπου.
2. Ήπιοι/ήρεμοι (smooth), που ενδιαφέρονται κυρίως για παρατήρηση και απόλαυση της φύσης ή για οργανωμένα ταξίδια και διαδρομές.
3. Ειδικοί/σπεσιαλίστες (specialists), που ταξιδεύουν και για επιστημονικούς λόγους (διερεύνηση φυσικών πόρων) αλλά και για χόμπι.

Πηγή: <http://www.ecotour-epirus.gr/oikotourismos/>

➤ **Μορφές οικότουρισμού:**

1. Ορεινό τρέξιμο
2. Πεζοπορία – Ορειβασία
3. River trekking
4. Kayak
5. Rafting
6. Caving (εξερεύνηση σπηλαίων)
7. Αναρρίχηση
8. Parapente (αλεξίπτωτο πλαγιάς)
9. Canyoning
10. Ποδηλασία βουνού (Mountain bike)
11. Ιππασία
12. Τουρισμός παρατήρησης οικοσυστημάτων (χλωρίδα & πανίδα)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.3.: ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Πρόκειται για τουρισμό με κίνητρο την επίσκεψη σε περιοχές που διαθέτουν ιαματικά λουτρά ,πηγές, κέντρα θαλασσοθεραπείας , spa, υδροθεραπευτήρια κ.λπ. , με σκοπό την ίαση από κάποιο νόσημα ή την επίσκεψη για λόγους κοσμετολογίας , ξεκούρασης και χαλάρωσης. Τέτοιες περιοχές στην χώρα μας υπάρχουν πολλές:

- Θερμοπηγές Καλιθέας Ρόδου
- Ιαματικό κέντρο Λουτρακίου
- Ιαματικές πηγές στα Θέρμα Ικαρίας

Ο τουρισμός αυτός στρέφεται σε άτομα νεότερης ηλικίας και όχι μόνο σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ή σε πάσχοντες από χρόνιες ασθένειες. Στις μέρες μας μπορεί κάποιος να συνδυάσει τις διακοπές του αφιερώνοντας μερικές ώρες σε ιαματικά λουτρά. Σκοπός του ιαματικού τουρισμού είναι να βελτιώσει ο τουρίστας την ψυχοσωματική του κατάσταση και ευεξία. Ακρίβος – Σαλεσιώτης (2007) σ.74

Ιαματικές πηγές ονομάζονται οι πηγές τα νερά των οποίων έχουν θεραπευτικές ιδιότητες. Τα Ιαματικά Νερά, πηγάζουν μέσα από πετρώματα και κατά τη διάρκεια του αέναου ταξιδιού τους μέχρι την επιφάνεια της Γης, αποκτούν τα ιχνοστοιχεία και τα μεταλλικά συστατικά τους στα οποία οφείλεται και η Ιαματική – θεραπευτική τους δράση.

Οι θεραπευτικές ιδιότητες των νερών αυτών, ήταν γνωστές από τα ιστορικά χρόνια. Το νερό άλλωστε, χρησιμοποιήθηκε δια μέσου των αιώνων σαν μέσο υγιεινής και θεραπείας, διότι φαίνεται πως η Λουτροθεραπεία είναι η πρώτη μορφή θεραπείας που προσπάθησε να χρησιμοποιήσει ο άνθρωπος.

<https://images.app.goo.gl/hu1Qh2YLVxayeC4EA>

Στην ελληνική επικράτεια οι δημοφιλέστερες ιαματικές πηγές είναι:

A. Βορειο Αιγαίο

1. Θερμών Κόλπου Γέρας
2. Πολιχνίτου
3. Ευθαλούς
4. Σπήλαιο-Θέρμο Λευκάδος
5. Απόλλωνας Θερμών
6. Ασκληπιού
7. Αγίας Κυριακής
8. Αγιασμάτων : Πλάκας Λήμνου
9. Θερμών Λήμνου

B. Νότιο Αιγαίο:

1. Κύθνου
2. Μανδρακίου
3. Καλλιθέας
4. Αγίου Φωκά
5. Θερμών Καλύμνου
6. Λάκκου Αδάμαντα
7. Κιμώλου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.4.: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με τον επίσημο ιστότοπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, «**Αγροτουρισμός είναι ειδική μορφή Τουρισμού Υπαίθρου**, η οποία συνίσταται στο σύνολο των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την αγροτική παραγωγή και το πολιτιστικό περιβάλλον των αγροτικών περιοχών, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και τοπική γαστρονομία, καθώς και την παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας και εστίασης σε χώρους ενοποιημένους ή μη με αγροτικές εγκαταστάσεις». επίσης κατά τον Παπακωνσταντινίδη (1993) δίδεται μία άλλη ερμηνεία του αγροτουρισμού:

«Εκείνη που καλύπτει την φιλοξενία των επισκεπτών σε μεγάλα αγροκτήματα, όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν στις γεωργικές εργασίες αλλά και την καθημερινότητα και τον τρόπο ζωής των ίδιων των αγροτών».

1. Η μορφή αυτή Αγροτουρισμού διεθνώς γνωστή με την ονομασία **"Farmhouse holidays"**, εφαρμόζεται σε χώρες όπου επικρατεί η έννοια της μεγάλης ιδιοκτησίας και της μεγάλης γεωργικής εκμετάλλευσης όπως στην Γερμανία, Αυστρία κ.λπ.
2. Εκείνη που οι επισκέπτες-τουρίστες φιλοξενούνται σε μικρά καταλύματα όπου εκτός από την διαμονή παρέχεται παράλληλα, πρωινό. Η μορφή αυτή αγροτουρισμού, γνωστή διεθνώς με την ονομασία **"Bed and Breakfast" (B&B)** προσιδιάζει στις χώρες εκείνες όπου το χαρακτηριστικό Ιταλία, Βρετανία κλπ.

Κύριες δραστηριότητες του αγροτουρισμού είναι εκείνες οι οποίες στρέφονται γύρω από τους τομείς της γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Αναφορικά δε με τον τομέα της γεωργίας, οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να επισκεφτούν ανά την ελληνική επικράτεια αγροτικές περιοχές και να παρακολουθήσουν τις διαδικασίες καλλιέργειας κηπευτικών, οπωροκηπευτικών προϊόντων, καθώς και αμπελοϊνικών προϊόντων.

- **Αγροτικές ασχολίες:**

- ✓ Μάζεμα της ελιάς
- ✓ Η διαδικασία του τρύγου και του πατήματος των σταφυλιών για την Η
- ✓ Η συγκομιδή εποχιακών φρούτων, βοτάνων, οπωροκηπευτικών, μανιταριών
- ✓ Το θέρισμα
- ✓ μελισσοκομία

- **Κτηνοτροφικές εργασίες:**

- ✓ φροντίδα των ζώων
- ✓ Συμμετοχή σε τυροκομικές δραστηριότητες

- Συμμετοχή σε δραστηριότητες αγροτικών συνεταιρισμών:
- Μαθήματα μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής .
- Επίσκεψη σε ένα εργαστήριο χειροτεχνίας ή κεραμικής .
- Επίσκεψη σε παραδοσιακό οινοποιείο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.5.: ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αναφορικά με τον θαλάσσιο τουρισμό αναφέρεται κατά τον Ακρίβο – Σαλεσιώτη (2007) ότι «το είδος τουρισμού περιλαμβάνει δραστηριότητες και παροχή υπηρεσιών σε θαλάσσιο χώρο. Απαιτεί ιδιαίτερη οργάνωση και υποδομή, όπως ικανοποιητική διάθεση πλοίων, μαρίνες αγκυροβόλια και διέπεται από ειδική νομοθεσία και απευθύνεται στο τμήμα αυτό της αγοράς που επιθυμεί κατά την διάρκεια των διακοπών του να δραστηριοποιηθεί στο θαλάσσιο χώρο, μέσω των διευκολύνσεων και των υπηρεσιών που προσφέρονται από αυτόν. Ο όρος θαλάσσιος τουρισμός μας παραπέμπει στην αναζήτηση μιας άμεσης και διαρκούς επαφής του περιηγητή με την θάλασσα, ενώ ειδικότερες μορφές του αποτελούν το yachting και οι κρουαζιέρες».

Παράκτιος και θαλάσσιος τουρισμός

Σύμφωνα με τον ιστότοπο

https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/docs/body/coastal-and-maritime-tourism_el.pdf αναφέρεται ότι: «ο παράκτιος τουρισμός καλύπτει τον “τουρισμό παραλίας” και δραστηριότητες αναψυχής, π.χ. κολύμβηση και ηλιοθεραπεία, καθώς και άλλες δραστηριότητες για τις οποίες η εγγύτητα με τη θάλασσα συνιστά πλεονέκτημα, όπως παράκτιους περιπάτους και παρατήρηση της άγριας ζωής. Ο θαλάσσιος τουρισμός καλύπτει κατά κύριο λόγο τις θαλάσσιες δραστηριότητες, π.χ. ιστιοπλοΐα και θαλάσσια αθλήματα (τα οποία συχνά πραγματοποιούνται σε παράκτια ύδατα) και κρουαζιέρες, για τις οποίες θαλάσσιες περιοχές όπως η Μεσόγειος και η Βαλτική μπορούν να καλυφθούν κατά τη διάρκεια μιας εβδομάδας διακοπών».

Μία από τις μορφές του θαλάσσιου τουρισμού αφορά τις κρουαζιέρες. Ειδικότερα για τις νησιωτικές περιοχές πραγματοποιούνται κρουαζιέρες είτε μονοήμερες είτε πολυήμερες προσφέροντας διαμονή και δραστηριότητες αναψυχής. Άλλη μορφή στην οποία εντάσσεται ο θαλάσσιος τουρισμός είναι το yachting. Αφορά τους περιηγητές εκείνους που επιθυμούν να ταξιδέψουν με ιστιοπλοϊκό σκάφος είτε με μηχανοκίνητο σκάφος με ή χωρίς πλήρωμα.

<https://www.travelstyle.gr/skefteste-na-kanete-mia-kroyaziera-odigies-gia-protarides/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.6: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Κατά τον Ακρίβο-Σαλεσιώτη (2007) σ.69 γίνεται μια αναφορά στην εννοιολογική σημασία του Πολιτιστικού Τουρισμού. Ως πολιτιστικός τουρισμός ορίζεται ως ο τουρισμός εκείνος που λαμβάνει χώρα χάρη σε πολιτιστικά γεγονότα, ωθώντας τον επισκέπτη να έχει το κίνητρο να ξεναγηθεί σε χώρους που αφορούν την πολιτιστική κουλτούρα της χώρας την οποία επισκέπτεται.

Δύναται η δυνατότητα δηλαδή στον επισκέπτη να επισκεφθεί Αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικά μνημεία, Μουσεία, καθώς και πολιτιστικά και καλλιτεχνικά δρώμενα ανάλογα τον προορισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.7.: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Το είδος αυτό τουρισμού αναφέρεται σε ταξίδια διαφόρων μορφών, που πραγματοποιούνται για επαγγελματικούς λόγους. Τα ταξίδια αυτά αφορούν ειδικό τμήμα της αγοράς, χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα κίνητρα, απαιτούν κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή, ιδιαίτερη οργάνωση και προσωπικό.

Κατά τον Ακρίβο - Σαλεσιώτη προκύπτει ότι περιλαμβάνει **τρεις** μορφές επαγγελματικού τουρισμού:

- 1. Συνέδρια**
- 2. Εκθέσεις**
- 3. Ταξίδια κινήτρων**

Τα **συνέδρια** πραγματοποιούνται σε συνεδριακά κέντρα ή σε ξενοδοχεία που διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό και έχουν σκοπό την ανταλλαγή επιστημονικών, επαγγελματικών, εκπαιδευτικών απόψεων.

Όσον αφορά τις **εκθέσεις** έχουν εμπορικό και πληροφοριακό χαρακτήρα ή χαρακτήρα προβολής και χρησιμοποιούνται ως εργαλείο επικοινωνιακής πολιτικής από οργανισμούς, επιχειρήσεις, φορείς, κράτη και πραγματοποιούνται σε εκθεσιακά κέντρα ή χώρους κατάλληλους για τέτοιες εκδηλώσεις.

Τέλος τα **ταξίδια κινήτρων** αποτελούν την ανταμοιβή στελεχών επιχειρήσεων για την απόδοσή τους, αλλά λειτουργούν και ως εργαλεία υποκίνησης για περαιτέρω επιτυχημένες και κερδοφόρες δραστηριότητες. Πρόκειται για πολυτελή ταξίδια που τα αναλαμβάνουν ταξιδιωτικά γραφεία σκοπεύοντας στην ικανοποίηση των στελεχών διαφόρων επιχειρήσεων ,με την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών.

<https://www.tour-market.gr/epangelmatikos-synedriakos-tourismos-to-kryfo-charti-tis-ikonomias/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.8.: ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός αυτός συνδυάζεται με αθλητικά γεγονότα και την επίσκεψη με αφορμή την τέλεσή τους(Ολυμπιακοί αγώνες, αγώνες ράλι, Παγκόσμιο Πρωτάθλημα ποδοσφαίρου κ.α) ή με την συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες (καγιάκ, ράφτινγκ, τρέκινγκ, παραπέντε, ορειβασία κλπ) οι οποίες μπορούν να ορισθούν και σαν τουρισμός περιπέτειας πχ κωπηλατικοί αγώνες στην περιοχή "Μηδέν του Λουδία", ο Μαραθώνιος Κανoe-Kayak στο Ν. Ξάνθης, αναρριχητική συνάντηση στην Κάλυμνο κα.

Οι **δραστηριότητες του αθλητικού τουρισμού** είναι στενά συνδεδεμένες με τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου και της αναψυχής. Η επαφή με το φυσικό μας περιβάλλον γίνεται μέσα από πάμπολες αθλητικές δραστηριότητες όπως:

- **Ορεινό τρέξιμο (mountain trail running)**
- **Ορεινή ποδηλασία**
- **Ορειβασία**
- **Ορειβατικό σκι**
- **Αναρρίχηση**
- **Αλεξίπτωτο πλαγιάς (γνωστό και ως παραπέντε από την Γαλλική του ονομασία Parapente)**
- **Διαδρομές αντοχής(cross country)**
- **Ελεύθερη κατάβαση**

<http://www.mountain-sports.gr/category/events/athletic-tourism/http://www.mountain-sports.gr/category/events/athletic-tourism/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2.9.: ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι μια εναλλακτική μορφή τουρισμού που πηγάζει από την ανάγκη των πιστών να γνωρίσουν τη μεγαλοπρέπεια της πίστης τους και να έρθουν πιο κοντά στη θρησκεία τους. Αυτή η ανάγκη και αναζήτηση των πιστών έχει αποτελέσει εδώ και δεκάδες χρονιά τον κύριο λόγο επίσκεψης σε συγκεκριμένους προορισμούς.

Ο θρησκευτικός τουρισμός υπάγεται στην κατηγορία του εναλλακτικού τουρισμού. Η ελληνική κοινωνία χαρακτηρίζεται για τη θρησκευτικότητα, τη βαθιά πίστη και αφοσίωση στο Θεό για δυο χιλιάδες χρόνια, διατηρώντας τις αρχές της Ορθοδοξίας.

Χιλιάδες βυζαντινές εκκλησίες, αμέτρητα εκκλησάκια, μοναστήρια, μονές και τοποθεσίες για ιερό προσκύνημα είναι μερικά από τα στοιχεία που προκαλούν δέος στους επισκέπτες του θρησκευτικού τουρισμού της Ελλάδας.

Η σύνδεση με την κουλτούρα του τόπου και την τέχνη της εποχής είναι ακόμα ένας σημαντικός λόγος που παρακινεί τους τουρίστες να επισκεφθούν τα ιερά αξιοθέατα. Τα έργα τέχνης της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου, τα ψηφιδωτά, οι τοιχογραφίες, οι εικόνες καθώς και άλλα θρησκευτικά μνημεία ελκύουν κάθε χρόνο το ενδιαφέρον χιλιάδων τουριστών. Μερικοί από τους λόγους του ενδιαφέροντος τους είναι η βαθύτερη γνώση των παραδόσεων, του πολιτισμού και η σύνδεση της τέχνης με τη θρησκεία.
<https://www.militaire.gr/thriskytikos-toyrismos-stin-ellada/>

Κορυφαίοι θρησκευτικοί προορισμοί στις Νησιωτικές περιοχές της Ελλάδας:

1. Άγιος Ιωάννης Θεολόγος- Πάτμος: η επονομαζόμενη και ως Ιερουσαλήμ του Αιγαίου.
2. Νέα Μονή Χίου
3. Παναγία της Τήνου:
4. Παναγία Εκατονταπυλιανή, Παροικιά Πάρου
5. Παναγία Χοζοβιώτισσα, Αμοργός

Πηγή: <http://flashnews.gr/storage/photos/master/201512/arkadi32.jpg>

Προφίλ του Επισκέπτη

Η πλειοψηφία του θρησκευτικού τουρισμού στην Ελλάδα προέρχεται από το εσωτερικό, ενώ τα τελευταία χρόνια αυξάνονται οι επισκέπτες από τις χώρες του εξωτερικού, κυρίως από τις ορθόδοξες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Από ηλιακής πλευράς υπερτερούν σε ποσοστά οι σχετικά μεγάλες ηλικίες. Οι περίοδοι που αυξάνεται ο θρησκευτικός τουρισμός είναι κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών και των θρησκευτικών εορτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.3.: ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Στην ενότητα αυτή αποτυπώνονται οι θετικές και αρνητικές επιδράσεις που επέρχονται από την τουριστική βιομηχανία. Πιο συγκεκριμένα αναφέρονται οι επιπτώσεις εκείνες οι οποίες ενίοτε συμβάλλουν οικονομικά, πολιτικά, πολιτιστικά και κοινωνικά σε μία χώρα.

Σε πρώτο πλάνο αποτυπώνονται οι παράγοντες αυτοί που συμβάλλουν θετικά στο κοινωνικό σύνολο. Οι παράγοντες αυτοί είναι κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτικοί και πολιτισμικοί.

- **Θετικοί παράγοντες:**

Οι κοινωνικές επιδράσεις που επιδρούν θετικά αναλύονται ως εξής:

- ✓ Η διεύρυνση των εκπαιδευτικών και πολιτισμικών οριζόντων μεταξύ των λαών. Η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των επισκεπτών μίας χώρας και των κατοίκων της χώρας υποδοχής αποσκοπεί στην αμφίδρομη διάχυση της γνώσης και των πολιτισμών.
- ✓ Η βελτίωση της ποιότητας ζωής. Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου συνεπάγεται με την ταυτόχρονη αύξηση του ατομικού εισοδήματος και λαμβάνοντας υπόψιν την διεύρυνση των πολιτισμικών και κοινωνικών οριζόντων επιφέρει θετικό αντίκτυπο στο κοινωνικό σύνολο καθώς και την κοινωνική βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων που ζουν σε αυτήν.
- ✓ Η προστασία του περιβάλλοντος και η περαιτέρω αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος συμβάλλει στην τουριστική ανάπτυξη σε κάθε χώρα. Αυτό προκύπτει από την συμβολή της πολιτείας με την λήψη μέτρων και πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Με τις ενέργειες αυτές δύναται η προσέλκυση ξένων επισκεπτών και η δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης.
- ✓ Χώροι αναψυχής και διασκέδασης. Η δημιουργία υποδομών που προσανατολίζονται για την διασκέδαση και την αναψυχή των επισκεπτών δίνει την δυνατότητα και στους κατοίκους της ημεδαπής χώρας να τις επισκεφθούν.

Οι οικονομικές επιδράσεις που επέρχονται στην ανάπτυξη του τουριστικού φαινομένου στην ελληνική επικράτεια αναλύονται παρακάτω:

- ✓ Η απασχόληση εργατικού δυναμικού στον τουριστικό κλάδο και η στελέχωση τους σε αυτές συμβάλλει θετικά στην μείωση της ανεργίας.
- ✓ Άλλη μία θετική επίδραση αποτελεί η εισροή συναλλάγματος στην χώρα υποδοχής.
- ✓ Η αύξηση του ατομικού εισοδήματος. Σε συνάρτηση με την απασχόληση των εργαζομένων στον τομέα του τουρισμού όπως αναφέρεται παραπάνω αποτελεί άλλη μία θετική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής.

- ✓ Η αύξηση του ΑΕΠ της χώρας συμβάλλει θετικά στην οικονομία μιας χώρας διότι αυξάνεται το εισόδημα των κατοίκων που ζουν σε αυτήν.
- ✓ Η λειτουργία των υφιστάμενων υποδομών. Η αξιοποίηση των υπάρχοντων υποδομών στην χώρα αποτελεί άλλη μια θετική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας όπως λιμάνια και αεροδρόμια.
- ✓ Ανάπτυξη υποδομών που ενισχύουν την βιομηχανία και το τοπικό εμπόριο.
- ✓ Αύξηση βαθμού διαφοροποίησης της οικονομίας.
- ✓ Η συμβατότητα με άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Για παράδειγμα, μία επιχείρηση η οποία στρέφεται στους κατοίκους μίας χώρας δύναται να εξυπηρετήσει και ξένους και επισκέπτες.
- ✓ Η διάχυση λοιπόν της ανάπτυξης συνεπάγεται με την αύξηση του κατ' κεφαλήν εισοδήματος.
- ✓ Η αύξηση των δημοσίων εσόδων. Για τους ξενοδόχους και εν γένει των τουριστικών επιχειρήσεων αφορά την επιβολή του τέλους παρεπιδημούντων .

Οι πολιτισμικοί παράγοντες οι οποίοι επιδρούν θετικά σε μία χώρα είναι οι εξής:

- ✓ Η ενδυνάμωση της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- ✓ Η δυνατότητα απασχόλησης σε καλλιτέχνες μουσικούς και γλύπτες για την διατήρηση του πολιτισμού ως αποτέλεσμα του ενδιαφέροντος των τουριστών για την τέχνη και την παράδοση.
- ✓ Παράκαμψη των φραγμών μεταξύ των ανθρώπων με διαφορετική γλώσσα, θρησκεία και ανθρώπους που προέρχονται από διαφορετικές φυλές με διαφορετικό πολιτισμό.
- ✓ Η δημιουργία μίας ελκυστικής εικόνας ενός προορισμού.
- ✓ Προάγει την δημιουργία μίας παγκόσμιας κοινότητας.
- ✓ Η ενδυνάμωση της διεθνούς επικοινωνίας και ειρήνης.

• **Αρνητικοί παράγοντες:**

Οι αρνητικές επιπτώσεις που επέρχονται στον τουρισμό αναλύονται σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Σχετικά με τις οικονομικές επιδράσεις που συμβάλουν αρνητικά στο εσωτερικό της χώρας υποδοχής.

- ✓ Η υπερβάλλουσα ζήτηση το οποίο συνεπάγεται με την μη επάρκεια των υφιστάμενων υποδομών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
- ✓ Φοροδιαφυγή
- ✓ Δυσκολίες λόγω εποχικότητας που συνεπάγεται με την ανεργία των εργαζομένων που απασχολούνται στον κλάδο καθώς και την ταυτόχρονη μείωση του ατομικού τους εισοδήματος.
- ✓ Αύξηση πληθωρισμού.
- ✓ Ανισόρροπη οικονομική ανάπτυξη λόγω μεμονωμένων τουριστικών προορισμών.
- ✓ Η τουριστική βιομηχανία είναι ευάλωτη σε τυχόν πολιτικές και οικονομικές αλλαγές.

Οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις αποτυπώνονται ως εξής:

- ✓ Η δημιουργία κοινωνικών προβλημάτων όπως για παράδειγμα η αύξηση της εγκληματικότητας και ο θεσμός της οικογένειας.
- ✓ Η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και η ταυτόχρονη αύξηση της μόλυνσης.
- ✓ Η υποβάθμιση του πολιτισμικού περιβάλλοντος.
- ✓ Οι ηθικές αξίες καθώς και η παραδοσιακή δομή της οικογένειας κλονίζονται λόγω των έντονων ρυθμών ζωής που βιώνουν οι κάτοικοι που ζουν σε αυτούς.
- ✓ Εμπορευματοποίηση της κουλτούρας, της τέχνης και της θρησκείας.
- ✓ Δημιουργία παρεξηγήσεων και συγκρούσεων.
- ✓ Η εξάπλωση των ασθενειών.
- ✓ Οικονομική αστάθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2014-2018

Στην ενότητα αυτή αποτυπώνονται βασικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με την τουριστική κίνηση για την ελληνική επικράτεια στο σύνολό της, και εν συνεχεία για κάθε περιφέρεια της Ελλάδας. Να σημειωθεί ότι τα παρακάτω δεδομένα αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (www.statistics.gr, ανάκτηση 19-12-2019).

Τα στοιχεία αυτά προέκυψαν από ετήσιες καταστάσεις κίνησης ημεδαπών και αλλοδαπών επισκεπτών με βασικές παραμέτρους τις αφίξεις των τουριστών και τις διανυκτερεύσεις αρχομένης από 2014 έως και 2018. Οι δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων είναι οι ακόλουθοι:

1. Ποσοστιαία μεταβολή αφίξεων – διανυκτερεύσεων ανά έτος
2. Μέσος αριθμός αφίξεων
3. Μέσος αριθμός διανυκτερεύσεων
4. Μέση διανυκτέρευση / άτομο

Τέλος, στην τελευταία ενότητα απεικονίζονται τα δεδομένα διαγραμματικά με επεξηγήσεις ανά διάγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.1.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

Στην ενότητα αυτή αναφέρονται στατιστικά δεδομένα με βάση τον αριθμό των διανυκτερεύσεων και τον αριθμό προσέλευσης ξένων επισκεπτών στην Ελλάδα. Να σημειωθεί ότι τα δεδομένα προέρχονται για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας συγκεντρωτικά και όχι για τις νησιωτικές περιοχές.

Με βάση τους δείκτες που αναφέρονται παραπάνω διαπιστώθηκαν τα εξής:

2014:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 29,28% έναντι 70,72% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 16,08% έναντι 83,92% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,37

2015:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 29,20% έναντι 70,80% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 15,92% έναντι 84,08% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,26

2016:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 29,46% έναντι 70,54% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 15,87% έναντι 84,13% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,31

2017:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 27,38% έναντι 72,62% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 14,97% έναντι 85,03% για τους αλλοδαπούς.

- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,27

2018:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 25,22% έναντι 74,78% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 13,81% έναντι 86,19% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.2.: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

2014:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 14,68% έναντι 85,32% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 7,20% έναντι 92,80% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι

2015:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 29,20% έναντι 70,80% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 15,92% έναντι 84,08% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,26

2016:

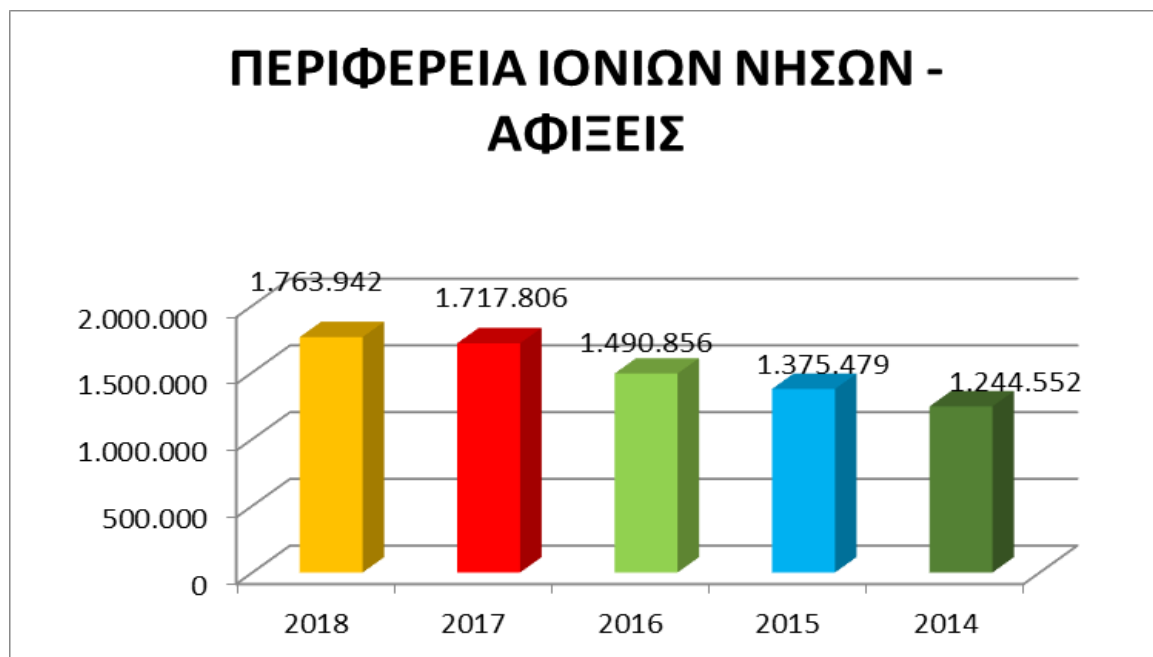
- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 29,46% έναντι 70,54% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 15,87% έναντι 84,13% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,31

2017:

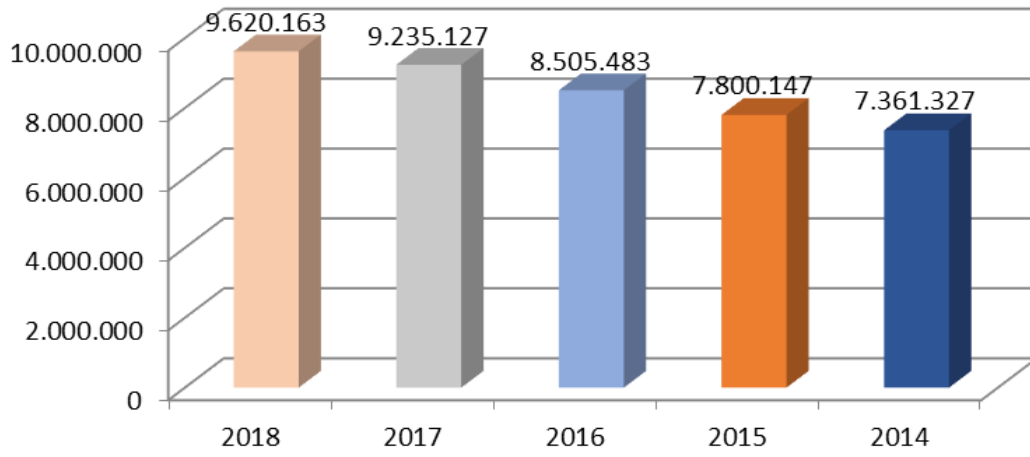
- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 27,38% έναντι 72,62% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 14,97% έναντι 85,03% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,27

2018:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 25,22% έναντι 74,78% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 13,81% έναντι 86,19% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,19

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ - ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.3.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

2014:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 33,44% έναντι 66,56% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 21,79% έναντι 78,21% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,11

2015:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 28,91% έναντι 71,09% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 19,45% έναντι 80,55% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 4,99

2016:

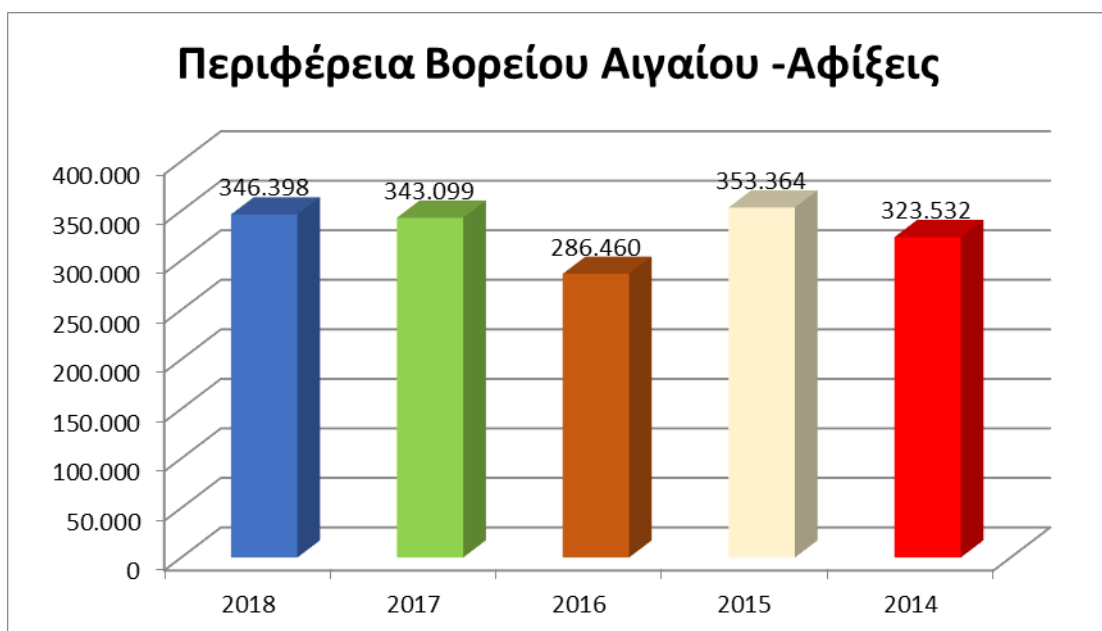
- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 34,39% έναντι 65,61% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 22,72% έναντι 77,28% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,34

2017:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 33,26% έναντι 66,74% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 22,65% έναντι 77,35% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,10

2018:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 33,49% έναντι 66,51% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 21,39% έναντι 78,61% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.4.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

2014:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 10,43% έναντι 89,57% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 6,30% έναντι 93,70% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,89

2015:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 9,88% έναντι 90,12% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 5,70% έναντι 94,30% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,86

2016:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 11,13% έναντι 88,87% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 6,45% έναντι 93,55% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,70

2017:

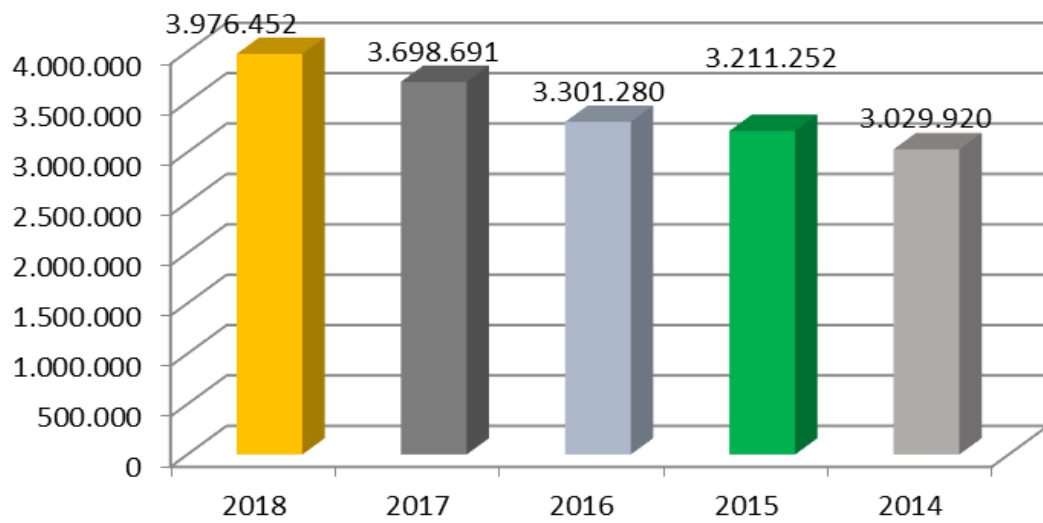
- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 10,16% έναντι 89,84% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 5,89% έναντι 94,11% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,76

2018:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 9,32% έναντι 90,68% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 5,29% έναντι 94,71% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,64

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου - Αφίξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.5.: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

2014:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 9,85% έναντι 90,15% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 4,40% έναντι 95,60% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 6,33

2015:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 10,06% έναντι 89,94% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 4,45% έναντι 95,55% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 6,36

2016:

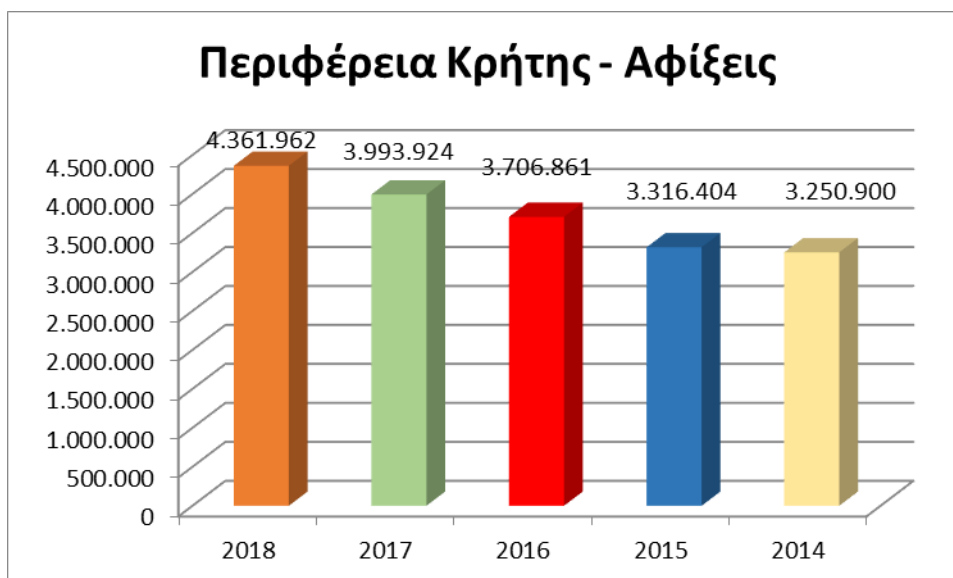
- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 10,04% έναντι 89,86% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 4,25% έναντι 95,75% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 6,15

2017:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 8,49% έναντι 91,51% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 3,68% έναντι 96,32% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 6,13

2018:

- Οι αφίξεις ημεδαπών ανήλθαν σε 7,53% έναντι 92,47% για τους αλλοδαπούς.
- Οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών ανήλθαν σε 3,43% έναντι 96,57% για τους αλλοδαπούς.
- Η μέση διανυκτέρευση / άτομο είναι 5,75

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Ο εναλλακτικός τουρισμός στις νησιωτικές περιοχές της Ελλάδας και εν γένει στην ελληνική επικράτεια σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του φυσικού της πλούτου δύναται να αποτελέσει ένα δυνατό Brand Name στην Διεθνή αγορά.
- Με βάση τα στατιστικά στοιχεία, παρατηρείται μια σταθερή αύξηση της τουριστικής κίνησης στο σύνολο των προορισμών ανά περιφέρεια.
- Ο κύριος όγκος επισκεπτών στις νησιωτικές περιοχές αφορά τους αλλοδαπούς επισκέπτες.
- Η δημιουργία νέων υποδομών για την υποδοχή των ξένων επισκεπτών σε συσχέτισμό με την περαιτέρω συμβολή των τουριστικών πρακτορείων (Tour Operators), Ξενοδοχείων και της Πολιτείας, δύναται να αναβαθμίσει περαιτέρω το τουριστικό Προϊόν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία:

1. Χριστόδουλος Ακρίβος – Μιχάλης Σαλεσιώτης (2007), «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» , Εκδόσεις INTERBOOKS.
2. Κομίλης Παναγιώτης (2001), «ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», Εκδόσεις ΠΡΟΠΟΜΟΣ.
3. Βαρβαρέσος Στέλιος (2000), «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ- Έννοιες , μεγέθη , δομές», Εκδόσεις ΠΡΟΠΟΜΟΣ.
4. Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδα (1993), «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», Εκδόσεις ΔΩΡΙΚΟΣ.

Ηλεκτρονικές πηγές

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (2013) «ΟΡΙΣΜΟΙ»
Πρόσβαση 11/2/2019.
Διαθέσιμο στο : <http://www.opengov.gr/minenv/?p=5148>
2. ALTERTOURISM (2011) «ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» Πρόσβαση 19/08/2019
Διαθέσιμο στο: <http://altertourism.gr/morfes-tourismou/oikotourismos>
3. Meganisi Times (2011) Υποβολή προτάσεων για ένταξη στην πράξη εναλλακτικός τουρισμός του ΕΣΠΑ, πρόσβαση στις 17/07/2019
Διαθέσιμο στο:
<http://www.meganisitimes.gr/2011/09/20/%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CF%81%CE%AC/>
4. Ecotour Epirus «ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ». Πρόσβαση στις 17/08/2019
Διαθέσιμο στο:
<http://www.ecotour-epirus.gr/oikotourismos/>
5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή . Πρόσβαση στις 17/01/ 2019
Διαθέσιμο στο:
https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/docs/body/coastal-and-maritime-tourism_el.pdf

6. Travelstyles.gr (2019) . Πρόσβαση στις 18/08/2019.
Διαθέσιμο στο: <https://www.travelstyle.gr/skefteste-na-kanete-mia-kroyaziera-odigies-gia-protarides/>
7. Mountainsports.gr. (2019) Πρόσβαση στις 18/11/2019.
Διαθέσιμο στο: <http://www.mountain-sports.gr/category/events/athletic-tourism/http://www.mountain-sports.gr/category/events/athletic-tourism/>
8. Militaire News (2019). Πρόσβαση στις 18/11/2019.
Διαθέσιμο στο : <https://www.militaire.gr/thriskeytikos-toyrismos-stin-ellada/>
9. Flashnews.gr (2016) «Διαγωνισμός ποίησης με θέμα το Αρκάδι».
Πρόσβαση στις 19/11/2019
Διαθεσιμο στο: <http://flashnews.gr/storage/photos/master/201512/arkadi32.jpg>
10. Ελληνική Στατιστική Αρχή. Πρόσβαση στις 19-12-2019.
Διαθέσιμο στο : www.statistics.gr